

Anna Jansson

MINU SÜDA ON SINU

Rootsi keelest tõlkinud Mari Jesmin

EESTI RAAMAT

PROLOOG

SUVESOOJUS VÄRELES maapinna kohal. Teelt tõusnud lubjatolm kattis ussikeeli ja õitsvaid põldmarjapuhmaid nagu valge puuder. Iga kord, kui mõni auto peatusest möödus, kerkis hallikasvalge tossupilv, mis pani nina kipitama. Cecilia oli selleks päevaks töö lõpetanud, duši all käinud, oma lemmikkleidi selga pannud ning ootas linna minevat bussi. Ta võttis kotist mobiili, teatamaks, et on teel, ning vandus vaikselt endamisi. Aku oli peaaegu tühi. Ta saatis Gustavile sõnumi ja kinnitas, et jõuab bussiga õigeks ajaks kohale. Nad pidid kell pool üheksa Wallérsi platsil kokku saama ja siis sööma minema. Viimast korda. Mees ei teadnud seda veel, aga Cecilia oli otsusele jõudnud. Ebameeldiv tunne oli tema hinges kaua aega haudunud ja ta oli oma sõnad hoolega läbi mõelnud. Gustav, sa oled tore, aga ma ei armasta sind enam.

Mees ilmselt küsib, kas mängus on keegi teine, ja tema oli vastuse välja mõelnud.

Ma tahan olla avatud muudele võimalustele. Ma tunnen, et meie suhe piirab mind. See oli tõsi. Ta ei teadnud kindlalt, kuidas Gustav reageerib. Sellepärast ta oligi ette pannud, et nad kohtuksid avalikus kohas. Kui mees liiga marru ei lähe, siis palub ta võib-olla, et Cecilia selgitaks. Pärast nelja koos veedetud aastat võlgneb ta selle Gustavile.

Mida ta peaks ütlema? Tõtt – et ta pole mehega õnnelik. Et kui ta ei saa oma tundeid ja ajesid järgida, tundub elu nagu hullusärgis. Ta oli mõnel õndsals hetkel juba vabadust maitsnud. Mitte ilma südametunnistuse piinadeta. Ei, ta oli ennast süüdlasena tundnud. Ja ikkagi tahtis ta veel.

Cecilia oli terve elu olnud valitu, ilma et oleks ise valida saanud. Koolikaaslased olid ta nädalakaupa parimaks sõbrannaks valinud.

Vahel oli ta tõrjutud. Kõik oli parem kui üksildus. Kavalerid olid ta valinud ja maha jätnud. Vanemad olid juhtinud tema elukutsevalikut. Mõlemad olid loomaarstid ja pidasid enesestmõistetavaks, et temagi sama hariduse omandab, aga nii ei läinud ja tema töötas hoopis veterinaarvelskrina, ilma et oleks päriselt mõelnud, mida ta tahab oma eluga peale hakata. Ta armastas loomi, kuid talle ei meeldinud neisse üleolekuga suhtuda. Inimesed peaksid hoopis loomi ja taimi rohkem kuulama. Ta oli omaenda moel hakanud mõtlema, kuidas. Vanematele oli tähtis oodatava juures püsida. Nad naaksusid alatasa lapselaste pärast, aga tema ei tahtnud. Teda hirmutas mõte olla Gustaviga veel rohkem seotud. Miks peab seksuaalsus olema seotud kohustuste ja omandiõiguse külge? Iga kord, kui järgis andis avalikult järele oma seksuaalsele ihale uurida ja kogeda, sai ta karistada.

Nüüd peaks sellest aitama. Ta saab varsti kolmkümmend ja pole kunagi tüli teinud. Pole mitte kunagi midagi nõudnud, on alati oma ambitsioonid maha surunud, kohandunud. Kui ta viimati haiglas südamearsti juures käis, sai ta uue teadmise. Jah, ta oli märganud, et hing jääb tihemini kinni ja pea käib ringi, oli isegi paar korda minestanud, kuid ajas selle kuumuse süüks. Kuid alles tolle sõbraliku Indiast pärit südamearsti vastas istudes sai ta aru, et asi on tõsine. Ükski loodusseadus ei ütle, et inimene elab üheksakümneaastaseks. Kõik ei ela. Arst oli pakkunud südamestimulaatorit ja rääkinud võimalikust südamesiirdamisest tulevikus. Ja esimest korda oli tõeliselt päralt jõudnud mõte, et tema elupäevad on loetud.

Linna suunduv buss veeres teepervele. Ta astus sisse ja istus aknaalusele kohale ootama meest, kes oli üle aasta olnud tema unistustes. Ta nägi seda meest tulemas. Teadis, et too sõidab linna.

Ära kunagi võõrastega kaasa mine. Ema sõnade kaja igavast lapsepõlvest. Aga mees ei olnud võõras ja kui ta küsis, kas võib tema kõrvale istuda, siis tundis ta ootust, mis pani põsed õhetama. Mees polnud oma imelisest välimusest ja kütkestavusest üldsegi teadlik. Tema kõrval istudes mõtles Cecilia sellele. Mees riivas teda kergelt ja Cecilia tundis, et hakkab tema lähedusest värisema. Tema

lõhnast. Tema langetatud laugude alt heidetud pilgus oli häämmastav jõud. Ta oli ennegi käskinud Ceciliaal asju, lubamatuid asju teha. Cecilia polnud suutnud ära öelda. Mees ei rääkinud kunagi palju, aga ta oli hea kuulaja. Enne kui lühike linnasõit läbi sai, oli Cecilia talle rääkinud sellest, mida südamearst oli öelnud, ja oma otsusest lõpetada suhe Gustaviga.

Kui mees ettepoole kummardus, et Cecilia juttu paremini kuulda, oli ta oma sooja käe otsekui kogemata tema paljale reiele pannud. Cecilia ei teinud seda märkamagi. Ta nautis pehmet paitust, kui buss tasakesi mööda maanteed logistas. Iga jõnksuga, mis buss tegi, libises käsi ikka kõrgemale. Väljaspool igasugust valemõistmist. Cecilia pilk sulas mehe omasse ja mõlemad teadsid, mis toimub. Jälle. Nendevaheline jutt soikus. Seljakott mehe süles varjas vaadet. Mehe käsi pugesi lühikese lillelise kleidi alla, silitused panid Cecilia raskemini hingama. Mees libistas sõrmeotstega üle aluspükste niiske riide ja aeg kadus. Buss tegi järsu pöörde ja jäi Visbys peatuses jõnksatades seisma. Päike oli kadunud ja taevas pilves.

„Tuled sa koos minuga randa?” küsis mees ja viskas seljakoti selga. Cecilia mõtles kohtamisele Gustaviga. Sellele, mis tuli öelda. Ta võttis mobiili. Aku polnud veel päris tühi. Ta peab nüüd valima. Mees, kes oli tema armuke, keeras ringi, naeratas talle ja kergitas paljutähendavalt kulmu. „Mul on telk.”

1

OIVALINE PÄIKESELOOJANG, MIS tavaliselt roosa kumana Norderstrandi kohale laskus, oli täna õhtul asendunud pilvedega. Vana kiosk, mis oli seal seisnud nii kaua kui Lars mäletas, joonistus halli õhtutaeva taustal välja nagu must siluett. Kioski ees kulges tee, mis lahutas randa eramutest, kortermajadest ja suvilatest koosnevast hoonestusest. Lapsena oli ta siin mänginud ja näinud, kuidas kala-kaupmehed oma kastiga mopeedidega mööda sõitsid. Tursa-Munda oma kareda hääle ja koheva põskhabemega. Lars oli kartnud teda ja suuri poisse, kes rääkisid Gotlandi murrakut ja tahtsid temaga

pealesunnitud ragbimatši ajal liiva peal maadelda. Kui sa kaasa ei tee, saad kere peale, ja kui teed, saad ka kere peale. Kumma valid?

Mõni aasta hiljem armus ta kättesaamatusse Evasse, kes töötas kioskis. Eval olid heledad lainelised juuksed nagu postkaardiingliil. Armas suu oli värvitud hõbedakarva ja Lars oli mõni detsimeeter nabast ülevalpool lõppenud seosega pluusi all aimanud punguvaid rindu. Ta mäletas päikesepruuni nahka. Alt laienevate säärttega teksaseid, mis rippusid puusadel. Tema oli siis viisteist ja Eva kaks aastat vanem ega märganud teda enne kui alles peaaegu kümme aastat hiljem, kui mõlemad turistidena taas saarel tagasi olid. Tol esimesel suvel, kui ta Evat taga ajas, oli ta suitsetama hakanud, et vanem välja näha, ja süüdistas oma tubakapruukimises endiselt naist. Nüüd on Eva juba nelikümmend aastat tema naine olnud ning nad olid naasnud ja üürinud korteri, kust avanes vaade rannale, kus nad ühel ööl topilisse akrüültekki mähituna lamasid, et siis mitte kunagi enam teineteisest lahti lasta.

Lars nihkus aknale ligemale ja sirutas käe köögilual ootava pikksilma järele. Ta vahtis randa. „Kurat, täitsa uskumatu!”

„Kas jälle seljakotimees?” küsis Eva, võttis tal ümbert kinni ja kummardus ettepoole. Naise juuksed olid pärast dušši märjad ja vesi tilkus Larsi õlale.

„Jah.” Lars ulatas naisele pikksilma, kuid ei lasknud sellest lahti. „See on tema.” Lars võttis pikksilma tagasi.

„Näed sa, on tal keegi kaasas?” küsis Eva innukalt.

„Ma ei näe. Võib-olla, kui see keegi puu taga seisab. Nüüd võtab ta telgi välja.”

„Peaksime vist arvet pidama?” Eva küünituis võtma väikest märkme-paberiplokki, mida nad ostunimekirjade tegemiseks kasutasid. Ta keeras tühja lehekülje ette. Nad olid hakanud meest Seljakotiks hüüdma. „Mis sa arvad, mitu korda ta siin on käinud?”

„See on kuues kord kõigest umbes nädala jooksul. Tore on, kirjuta üles, siis ei lähe meil rehnung sassi. Ta paneb nüüd telgi üles. Seljakotil on asi käpas, seda peab ütlema, sest see käib kähku. Näe, löigi viimase telgivaia sisse.”

„Anna pikksilm!”

Lars andis selle vastutahtsi naisele ja ootas Eva ettekannet, kuigi nägi ise ka, mis toimub, ehkki mitte nii üksikasjaliselt. „Kurat, täitsa uskumatu!”

„Jälle blondiin. Vanem kui teised, kolmekümne ringis ehk. Ta on sale ja lühikese lillalise kleidiga. Kõrge kontsaga kingad. Eile oli üks, kellel olid tossud ja lühikesed mustad juuksed ning nägi sportlik välja, ja enne teda üks pikkade jalgadega hobusenägu.”

„Kui täpne olla, siis oli pärast hobusenägu too Aasia tüdruk. Hobusenägu oli siin pühapäeval ja Aasia plika esmaspäeval,” tähendas Lars. „Tüüp paistab olevat kõigesööja. Vahest on asi jahtimises ja saagi mahamurdmises? Nüüd poevad nad telki. Kuradi päralt, see on kõige väiksem telk, mida ma näinud olen. „Eva, kas sa ei võiks oma pikksilma tuua?” küsis ta kergelt ärritatud häälega.

Eva noogutas ja muigas lõbusalt. „Muidugi, arvata võib, et nüüd hakkab jälle pihta.” Eva andis pikksilma tagasi ja läks magamistoast enda oma tooma. Pikksilm oli ikka veel poekotis, ostetud selsamal päeval natuke varem, et ei peaks Larsiga nende ühise linnuvaatlus-pikksilma pärast kraaklema.

„Telk väriseb nagu trummelkuivati,” teatas Lars, kui Eva tagasi tuli. ”Nad kargutavad.”

”Jah, selge see. Tahaks teada, kes see mees on. Kuus naist ühe nädalaga. Laupäeval oli väike blond nukk ning too reedene nägi välja nagu poiss, nokats peas. Aga kindlasti nägime teda enne ka? Ta on tegutsenud sellest ajast saadik, kui me siia tulime. Võib-olla veel kauemgi, juba jaanipäeva eelsest ajast. Mis sa arvad, kui palju ta neid kokku saanud on?”

Lars langetas pikksilma. ”Tahaks teada, kuidas ta seda teeb. Kuidas tal õnnestub nad õnge võtta?” ütles ta mõtlikult. ”Kas seljakott koos telgi ja kõigega on tal kõrtsis kaasas? Kui ta neid nüüd ikka sealt üles korjab.”

Eva naaldus akna poole. „Ilmselt oskab ta hästi Tinderist tüdrukuid hankida. Ta näeb eemalt vaadates hea välja. Tõepoolest näeb.”

Lars pani pikksilma lauale ja heitis naisele valvsa pilgu. „Arvada sa?”

„Jah, ta on pikk, heas vormis. Liigub elegantselt. Ma vist ei annaks

talle kahte korda korvi.” Eva itsitas õrritavalt ja vaatas oma mehele otsa, lõug püsti ja silmad kisis. Ta paotas veidi pärast dušši selga pandud helesinise hommikumantli hõlmu. Veel natuke, näitamaks mehele, et tal pole selle all midagi. Kutse.

Lars heitis talle pahase kõõrdpilgu ja mõtles omaenese vajaka-jäämist peale. Liiga palju õlut, liiga vähe liikumist ja juuksed, mis on viimaste aastatega kurvalt hõredamaks jäänud, altvedavast potentsist rääkimata. „Ptüi, kurat, sa ei mõtle seda ju tõsiselt?”

„Ma olen kuuekümne nelja aastane. Tema pole vist isegi neljakümnet. Naised, keda ta on siiani õnge otsa saanud, on peaaegu eranditult olnud teismeeas.”

„Aga kui ta sind landiks, kas sa siis läheksid koos temaga telki?” Lars oli rohkem ärritatud, kui ta oleks tahtnud välja näidata. „Kas läheksid?”

„Ei, sest mul oled ju sina, kallid. Aga kui ei oleks, siis ma ei läheks vist ikkagi,” lausus Eva mõtlikult. „Sest ma ei saaks hakkama sellega, et uue mehe ees lahti riietuda ja lasta ennast uurida ja hinnata.”

„Ah soo, sellepärast?” Lars püüdis mitte näidata, kui rahul ta sellega on.

„Vanadusehirm on meie aja voorusevöö,” sõnas Eva ja naeris, kuid see kõlas üpris nukralt.

„Seljakotimehel peaks vanadusehirm olema. Ta on kindlasti kaks korda nii vana kui osa naisi, kellega ta telgib. Võib-olla on nad prostituudid?” Seda mõtet polnud Larsil varem peas olnud, see lihtsalt tuli. Mingil moel ajaks vähem närvi, kui seljakotimees peaks selle eest maksma. Oleks õiglasem. Lars ise ei suutnud meenutada, millal mõni noor naine talle viimati järele vaatas, ja selles oli näriivat ebaõiglust. Kuid Evale ta seda loomulikult ei öelnud.

„Kas kõik need naised on prostituudid? Seda ei suuda ma küll uskuda. Vaata selle mehe viletsat telki. Tal pole raha. Kui ta rikas oleks, viiks ta nad hotelli.”

„Ilmselt sellepärast ta asjad viletsad ongi. Sest ta ostab oma raha eest seksi.” Lars lükkas õhukese valge kardina kõrvale, et aknalaua kohale kummarduda. „Nüüd kobivad välja. Vahi, kui sassis naise juuksed on – nagu mingi troll. Ma võtsin aega. Neil kulus kaksteist

minutit ja kaheksateist sekundit. Peaaegu minut kiiremini kui eile. Rekord.”

„Vahest olid nad enne soojendust teinud. Nüüd rapsab ta telgi kokku. Kibekähku. See on vist ka rekord.”

„Minu arust peaksime kuupäevad ja ajad üles märkima, kui ta siin käib.” Lars küünituis pastakat võtma.

„Miks?”

„Võib-olla ta uimastab neid. Sellest võib ju lehest lugeda, meestest, kes uimastavad noori naisi rohüpnooli või mingi muu pasaga, kuidas nende kohta öeldaksegi. Vägistamisuumastid.”

„Minu meelest piisab sellest, et ta on kena. Kui ta kõrtsi läheb, on ta kindlasti äsja duši all käinud. Mmm.” Eva muigas õrritavalt. „Deodoranti on kindlasti parajalt. Mingit kallist marki ja ainult natukene – et tahaks lähemale minna ja nuusutada, mis lõhn see on. Valge lühikeste varrukatega särk istub vabalt, kuid on piisavalt pingul, et näidata tema ...”

„Mis kurat see olgu! Jäta järele!”

2

POLITSEIMAJA OLII ÄRGANUD ja öised tühjad koridorid täitusid häälega. Maria Wern koputas Tomas Hartmani kabineti uksele, ehkki see oli pooleldi lahti. „Kas tohib sisse tulla?”

„Jah,” vastas Hartman, tõstmata pilku paberitelt oma käes. Oli selgesti näha, et ta tahab lõpuni lugeda.

Maria istus teisele poole kirjutuslauda ja vaatas kolleegi, meest, kes oli kogu tema karjääri jooksul – kadetist uurijani – olnud talle nagu isa. Tark ja hooliv, kuigi üpris väsinud. Maria tundis tema vastu suurt õrnust. Pärast seda, kui Tomas Hartman aasta tagasi vanaisaks sai, oli ta vanaks jäänud. Unepuudus ja mure tütre pärast olid oma jälje jätnud. Kortsud olid sügavamad, juuksed peaaegu valgeks läinud ja varjud silmade ümber tumedamaks muutunud. Hartmani kommentaarid polnud enam nii kiired ning ta töötas aeglasemalt. Viimastel kuudel oli ta vähendanud koormust poole

kohani. Lapselaps Simonil oli epilepsia ja krambid enamasti öösel. Poisi ema Sofi polnud ikka veel teda tabanud sünnitusjärgsest depressioonist toibunud. Tomas tegi, mis suutis. Maria oli veendunud, et ta on imeline vanaisa. Aga osalise ajaga töötades ei saanud ta enam uurimisi juhtida ja nad olid kokku leppinud, et ta võtab käsile vanad vähemtähtsaks peetud juhtumid, mis olid seisma jäänud. Närib läbi need hunnikud, mis kõigi nende südame-tunnistust vaevasid.

„Mis sa teed?”

„Vaatan läbi ühte avaldust selle kohta, et mullu juulikuus varastati paar siga. Avaldus jäi seisma, ilma et me oleks otsustanud, kas asja üleüldse uurida.”

„On olnud palju muud, mida oleme olnud sunnitud tähtsamaks pidama.”

„Muidugi. Aga see talunik helistas uuesti ja küsis, kuidas asi edeneb. Ma tunnen teda. Käisime Mark Jolöviga gümnaasiumis ühes klassis. Piinlik on, et me pole isegi teatanud, kas vargust hakatakse uurima või asi lõpetatakse. Ta võttis prillid eest ja hõõrus silmi. „Mõni aasta tagasi varastati Bursis sigu. On sul meeles? Kolmest eri talust üheksa siga. Jultunud vargused, sead tapeti öösel ja lasti verest tühjaks otse lauda ees mahalaadimisruumis, enne kui kehad minema viidi.”

„Nad kasutasid laadijat ja traktorit ja aiakäru,” tuletas Maria meelde. „Need polnud mingid amatöörid, nad oskasid tappa ja neil olid riistad.”

„Täpselt nii. Aga neist jäid jäljed maha ja nad võeti kinni. Sellest vargusest ei jäänud mingeid jälgi. Stenkumla talust varastati kaks põrsast päev enne seda, kui nad pidi viidama teise taluniku juurde, kes neid tapaleviimiseks nuumab. Kahekümne viie kilose sea suudab inimene üksinda kotti toppida ja minema viia, üks kott ühe, teine teise käe otsas. Aga nad kisavad loomulikult kohutavalt. Oleksid pidanud kisama, aga keegi ei kuulnud midagi, kuigi Mark ja tema naine olid kodus ning magasid, aken lahti. Nood teised, Bursis varastatud sead, olid täiskasvanud ja varastati jõulude ajal, kui singi

järele oli suur nõudmine. Siis võis üks siga sisse tuua peaaegu kaks tuhat. Aga miks võtta juuli algul kaks põrsast?”

„Nii et sinu meelest on selle taga keegi teine?”

„Jah, arvata võib, et see on teine kurjategija. Stenkumla taluniku avaldus tehti aasta tagasi. Ma tahtsin ainult paberid läbi vaadata ja mõelda, enne kui asja lõpetame.”

„Kui ühtegi kahtlusalust ei ole, peabki vist nii tegema.”

„Mark Jolöv on pettunud nii meis kui ka põllumajanduspoliitikas. Rootsis on keelatud loomadele kasvuhormoone anda ja antibiootikumidega ravitakse ainult nakkuse saanud loomi. Keelatud on ennetaval eesmärgil kogu karjale manustada. Ja sellest keelust hoolimata ostavad koolid ja haiglad antibiootikumide ja hormoonide toel toodetud liha teistest riikidest, kus loomapidamine on palju viletsamal järjel. Ainult sellepärast, et see on odavam. Kas tead, Maria, mis mina arvan, kuigi see on minu ülimalt isiklik hüpotees? Mina arvan, et läänemaailma rasvumisepideemia johtub kasvuhormoonidest kogu selles odavas lihas, mida me pahaaimamatult sööme ja oma lastele anname!”

„Sa tahad öelda, et koolilapsed, vanad ja haiged peavad sööma liha, mida meie riigis on keelatud toota?” Maria polnud enne selle peale mõelnud, polnud kunagi küsinud, kust koolitoit pärineb.

„Nagu üks teine talunik ütles: „Ma lähaksin vangi, kui toodaksin seesugust liha, mida mu lastele koolis pakutakse.”” Hartman oli ennast üles kütnud, põsed õhetasid kuni kõrvanibudeni välja. „Meie enda seakasvatavad tõrjutakse konkurentsist välja, sest inimesed ostavad odavat ja viletsat liha. Üheksakümnendatel oli Rootsis neliteist tuhat seakasvatustalu, nüüd on terves riigis ainult tuhat kakssada. Neil talumeestel, kes jätkavad, on raske uuteks investeeringuteks pangast laenu saada. Ja meie pole Stenkumla taluniku sigade vargust veel uurida jõudnudki, sest on olnud olulisemaid asju. Ma tahan öelda, et kui teed avalduse, mis maandub paberihunnikus kõige alla ja läheb kaduma, võib see olla viimane piisk karikasse. Mark Jolöv ütles, et kaalub talu mahamüümist ja tegevuse lõpetamist.”

„Kes kavatseb tegevuse lõpetada?” Per Arvidsson astus kolme pika sammuga kabinetti ja maandus Hartmani diivanile. Päike püüdis kinni tema punase tuka ja pani juuksed tulena leekima. Ta oli lihaseline ja peaaegu kõhn. Kui ta jalad välja sirutas, näisid need poolde kabinetti ulatuvat. Ta vajus veel rohkem patjadele, kuni oli pooleldi lamavas asendis. Halb kehahoiak oli leebelt öeldud. Arvidssonil polnud kunagi olnud ambitsiooni toolil sirge seljaga istuda.

„Seakasvataja, keda Tomas tunneb. Temalt varastati kaks põrsast ja avaldus jäi rohkem kui aastaks vedelema.”

Arvidsson nägi väsinud välja. „Elu on igavene jama. Nii et paar siga siia-sinna ei saa olla midagi niisugust, mida me tähtsaks peame. Meil on praegu olulisemaid asju, millega tegeleda. Ühe loomaarsti abiline on kadunud. Tema peika on siin, et avaldust teha. Aga ma ei saa teda vastu võtta. Pean haige lapsega kodus olema. Hoidja helistas.” Arvidssoni näoilme muutus ning ta oli tõsine. Maria sai aru, et asi pole mitte tavalises külmetusega kaasnevas palavikus. See oli midagi muud, midagi hullemat. Küsimus oli Wilmas.

„Ma arvasin, et su lapsed on lasteaias,” lausus Hartman

Per koondas tähelepanu mujale. „Wilma ei jaksa. Tal on koht hoidja juures, kuna tal on vaja rahulikumat keskkonda ja teda tuleb nakkuste eest kaitsta. Sellepärast ei saa Masse ka lasteaias käia.” Ta ohkas raskelt. „Wilma südamehäda on hullemaks läinud.”

„Sa oled üksjagu aega ära olnud ja muidugi oleme mõelnud, kuidas läheb.” Hartmanil polnud kindlasti plaanis süüdistavalt rääkida, kuid Peri nägu muutus valvsamaks ja kinnisemaks.

„Wilma südamerike on kaasasündinud, kuid algul seda ei avastatud. Viimastel kuudel on asi halvemaks läinud. Praegu ei jaksa ta mängida ja tal on raske süüa. Tal on kogu aeg paha olla.” Per tõusis kähku püsti, oli selgesti näha, et ta ei taha, ei suuda rohkem midagi öelda. Kui kaua ta oli oma muret sõnagi lausumata kandnud? Maria jõudis näha pisaraid, mis mehe silmi tõusid, enne kui ta kabinetist lahkus.

„Per, oota!”

Mees seisatas.

Kui Maria talle järele jõudis, ei teadnud ta, mida öelda. Ta silistas kohmetult mehe käsivart ja lõi silmad maha.

„Mul on kiire.” Per vaatas Maria kätt oma küünarlohus ega liigutanud ennast enne, kui Maria ta lahti laskis.

„Võta kodus olemiseks nii palju aega, kui sul vaja on. Miski pole tähtsam kui su pisike Wilma.” Maria oleks tahtnud meest emmata, kuid nägi, kuidas too vaeva näeb, et ennast valitseda, ja loobus. „Kui ma saan midagi teha ...”

Per raputas vaikides pead ja keeras näo ära.

„Miski pole tähtsam kui lapsed,” kostis kajana Hartmani kabinettist.

3

MARIA LÄKS TREPIST alla politseimaja valvelauda, et võtta vastu avaldus, mille Arvidsson oli võtmata jättnud. Vapustatult. Mõtted olid Peri ja tema pisitütre Wilma juures. Kui hull asi tegelikult on? Per ja tema naine Rebecka olid lahutatud ja pidasid varem kibedaid lahinguid hooldusõiguse pärast. Paistis, et nüüdseks on nad kokkuleppele jõudnud.

Valvelaua leti juures seisis turske mees. Maria arvates umbes kolmekümne viie aastane. Õlleköht oli silmatorkav. Ta kõpsutas närviliselt ühe jalaga. Hallikaspruunid juuksed olid üle pea kammitud. Tal oli lühikeste varrukatega särk seljas, lips ees, kottis chino-püksid jalas ja üll tume pintsak, millel oli embleem ja kiri Taxi Tjelvar. Nägu läikis higist ja ninajuurele olid kogunenud tillukesed higipiisad. Ta kuivatas käisega laupa.

„Maria Wern.” Maria teretas. Mees surus ta kätt nii kõvasti, et valu oli. On mees vihane? Ta näis olevat ülimalt pahane ja oli pidanud kindlasti tükk aega ootama.

„Gustav Byssman,” esitles mees ennast ja jätkas kiiresti: „Minu pruut Cecilia Svensson on kadunud ja ükski sindrinahk ei paista seda tõsiselt võtvat! Jah, ma olen püüdnud kolmapäeva õhtust saadik teda kätte saada. Aga ta ei vasta. Pärast seda, kui ta saatis

viimase sõnumi ja kinnitas, et saame kokku, nagu plaanis oli, pole ma temast midagi kuulnud.”

„Mis kell ta sõnumi saatis?” õnnestus Marial vahele pista.

„Kell üheksateist nelikümmend kaks. Ta kirjutas, et tuleb bussiga linna. Aga ta ei tulnud. Meil oli Wallérs platsil ühes restoranis kella poole üheksaks laud kinni pandud. Ta ei tulnud ega vastanud mobiilile, nii et ma ... tjah olin niihästi mures kui ka tige. Aga ma ei saanud siis tema juurde koju sõita, sest olin oodates mõne ölle võtnud. Eile hommikul oli mul varajane sõit ja siis olin terve päeva tööl. Sain alles pärast tööd tema poole minna.”

„Võib-olla istuksime ja räägiksime sellest ...”

Gustav ei lasknud ennast katkestada. „Ma sõitsin Träkumlasse sinna tallu, kus ta elab. Cecilia ei teinud ust lahti. Mul pole võit ja ma ei saanud sisse. Ma helistasin politseisse ja vastati mandrilt. Tead sa, kui kaua ma ootama pidin? Nelikümmend viis kuramuse minutit. Ei suuda uskuda, et see tõsi on. Ta on ju kadunud! Ükspuha mis võib juhtunud olla! Kas teie võtate seda tõsiselt? Esimene politseinik, see punaste juustega, kellega ma äsja rääkisin, tegi lihtsalt minekut. Ütles, et keegi teine tegeleb sellega. Kuradi idiot!”

Maria sai aru, et mees peab silmas Arvidssoni. „Mu kolleeg pidi oma lapse hoidja juurest ära tooma. Ma võtan sinu avalduse vastu. Tule minuga kaasa, siis istume ja räägime natuke rahulikumalt.” Mees kuuletus porisedes ja läks kaasa. Maria juhatas ta ülekuulamisruumi, istus arvuti taha ja pakkus kirjutades mehele tooli enda vastas. Gustav istus harkisjalu, käed kõhul ristis. Pruunid silmad jõllitasid Mariat pealtnäha pilkumata. Lõug vajus alla ja andis mehele veidi ebaintelligentse ilme.

„Alustame siis otsast peale. Mis su elukaaslase nimi on?”

„Me ei ela koos! Ma ju alles ütlesin, et mul pole tema kodu võit. Me elame eraldi. Tema tahtis eraldi elada. Mitte mina. Me elasime koos, aga siis ütles tema äkitselt, et tahab omaette elada ja üüris maal väikese maja. Kuigi me käime, oleme ikka veel paar. Ta on üle kahekümne nelja tunni ära olnud,” lisis Gustav kiiresti, otsekui ootaks, et ta minema saadetakse, sest piisavalt aega pole möödas.

Maria küsis Cecilia isikukoodi. Mees suutis selle peast ette vuris-

tada, neli viimast numbrit kaasa arvatud. Maria mõtles endamisi, kas tema mees tuleks sellega toime. Kui Maria numbrid arvutisse löi, ilmus ekraanile Träkumla aadress. Maria küsis Gustavilt, kas see on õige ja Gustav kinnitas, et on. „Räägi kõigest, mida sa tead.”

Gustav sulges silmad ja närviline õhuahmimine muutus pisut rahulikumaks. „Me olime kokku leppinud, et läheme välja sööma. Aga tema ei tulnud, ehkki oli sõnumi saatnud, et tuleb bussiga.”

„Kas on varem ka nii juhtunud, et ta ei tule kokkulepitud kohtamisele?”

„Jah, ta on paar korda minestanud. Aga siis on ta alati natukese aja pärast helistanud, kui on toibunud.”

„Minestanud? On tal epilepsia?”

„Ei, tal on midagi südamega. Ta käib haiglas ühe arsti juures. Doktor Modi.”

„Kas te tülitsete, enne kui lahku kolisite?” küsis Maria kergel toonil.

„Mitte rohkem kui tavaliselt.”

„Mille pärast?”

„Sihukeste asjade pärast, mille pärast inimesed tülitsevad ... kraanikauss. Ta ei tahtnud minuga koos elada, sest mina jätan kraanikausi rokaseks ega pea tualetis ideaalset puhtust. Kaas peab kinni olema ja ühtegi tilka ei tohi mööda minna. I-de-aal-ne, asi peab olema i-de-aal-ne. Ta kinkis mulle selle kuradi kempsupotiharja, mis nägi välja nagu punases plastpotis roosa lill, ja nädal hiljem kolis ta välja. Kempsupotiharja sain sünnipäevakingiks. Mitte ühtegi kuradi õnnesoovi. Selge see, et sihukese asja pärast võib hulk aega tagantjärele tülitseada. Et ta võib piasiasjadele sihukese tähenduse anda. Tal pole tõepoolest mingit proportsioonitunnetust.”

Maria vahetas teemat: „Kas Cecilia võib kellegi juures olla? On ta ära sõitnud?”

„Ma helistasin tema vanematele. Nad elavad Luleås. Teda pole seal ja ta pole ka rääkinud neile küllaminemisest. Õdesid-vendi tal ei ole ja sõprugi pole kuigi palju. Mõnikord suhtleb ta ühe anesteesiaõega ja loomulikult tallitüdrukutega, aga nad kohtuvad harilikult ainult siis, kui ratsutavad.

„Mis selle anesteesiaõe nimi on?”

„Ingrid, tal on keeruline perekonnanimi, mul pole meeles. Nad said tuttavaks pärast seda, kui Cecilia ära kolis.”

„On tal veel mõni sõber?”

„Tegelikult ei ole. Cillale ei meeldi inimeste seltsis olla, talle meeldivad loomad. Tal on neli kassi, ta toidab siile ja peaks hobust, kui tal ainult raha oleks.” Gustav ohkas. „Ma tahaks teada, kes nüüd kassidele süüa annab, kui ta ära on. Täna on reede ja kell on üksteist. Ta on kadunud olnud üks päev ja viisteist tundi alates sellest ajast, kui ma sõnumi sain, eks ole?” Mees virutas lauaplaadile karatelöögi ja vahtis üksisilmi Mariale otsa.

Maria noogutas tõsiselt, mehe jutt oli õige. „Nii palju kui mina aru saan, töötas Cecilia loomaaarsti abilisena? On tal praegu puhkus või käib ta tööl?”

„Selle kohta öeldakse diplomeeritud veterinaarvelsker. Ta oleks pidanud eile ja täna tööl olema, aga teda polnud. Tema ülemus helistas hommikul ja oli kuradima närvis. Nad on kliinikus ainult kahekesi. Cilla on tihti haiguslehel. Aga tavaliselt helistab ta alati.”

Marial tekkis paha tunne. Tema esimene mõte oli olnud see, et nad tülitseksid ja Cecilia ei tulnud kokkusaamisele, sest ei tahtnud Gustaviga kohtuda. Talle oli tundunud, et see on hääbuv suhe. Nüüd polnud ta enam nii kindel, et tegemist on vabatahtliku lahku misega. „Miks ta harilikult haiguslehel oli, kas südame pärast?”

„Jah, see avastati hiljuti ja tal on veel diabeet.”

„Tabletiravi või insuliin?”

„Insuliin, ta on seda saanud lapsest saadik.”

„On ta millalgi koomasse langenud?” Maria kujutas ette, kuidas Cecilia teadvusetuna üksi põrandal lamab.

Gustav kõhatas murelikult ja äigas käega üle ninaaluse. „Minu teada mitte. Ta hoolitseb enda eest. Aga ega ei või ju teada. Sellepärast ma abi palungi. Kas ma oleksin pidanud ukse maha murdma või mõne akna sisse lööma? Ma lihtsalt küsin. Ta on öelnud, et ma ei tohi sinna tulla, kui me pole eelnevalt kokku leppinud. Ma mõtlen, et kui ma oleksin mõne akna katki löönud, oleks seda nimetatud kodurahu rikkumiseks, kui ta oleks siiski majas olnud ja

poleks lihtsalt tahtnud minuga kohtuda. Just siis mitte. Aga muidu kõlban ma küll, kui on vaja vahetada autol rehve ja laes päevalguslampi, mis on läbi põlenud, või kui ta tahab, et keegi ta praami peale viib. Ta ei saaks ilma minuta hakkama.”

Gustav tegi katset püsti tõusta, kuid Maria käskis tal istuda. Nad polnud kaugeltki veel lõpetanud. Aga ta pidi kõige olulisema esimesena käsile võtma. Cecilia elu võib ohus olla. Keegi peab kohe Träkumlasse sõitma. Maria helistas korrapidajale ja seletas olukorra ära. Too peab saatma Cecilia Svenssoni elukohta kõige lähemal oleva patrulli.

Seejärel pöördus Maria uuesti Gustavi poole. „Kui ta ust lahti ei tee, murrab politsei ukse maha. Me ei julge oodata, sest tal on insuliiniravi vajav diabeet.”

„Seda ma ju räägingi, et juhtunud on midagi tõsist!” Gustav katsus jälle püsti tõusta. Igast tema rahutust liigutusest paistis mure.

„Gustav, teeme avalduse valmis. Minu kolleegid on kümne-viie-teistkümne minutiga seal. Siis teame rohkem.”

„Issand hoidku, kas sa arvad, et ta on surnud? Mis siis, kui ongi ja mina oleks saanud teda päästa. Kurat ja põrgu, mihuke idiot ma olen olnud! Folkel, kelle käest ta maja üürib, on ju võti olemas.” Mehe kõrist tuli tuhm urisev häälightsus.

„Politsei on teel. Kõige parem, mis sa praegu teha saad, on rääkida kõigest, mida sa tead. Mis selle loomaarsti nimi on, kelle juures ta töötab?”

„Reine Skogman. Kliinik asub Stenkumlas, nii et tal pole sinna pikk tee. Saab jalgsi minna. Mõnikord läheb ta rattaga. Auto võtab ta ainult siis, kui nad peavad töö asjus välja minema.”

Maria avas ettevõtete nimistu ja otsis kaarti.

„See asub tolle vana hukkamispaiga lähedal, kus Tektoril pea maha raiuti,” pistis Gustav sekka, et abiks olla.

Maria teadis seda lugu. See oli viimane avalik hukkamine Rootsis. Tektor ja tema kambajõmm röövisid valet postitõlda ja tulistasid ühte poissi ning said selle eest surmanuhtluse. Hukkamine oli kohutav vaatepilt, kuna timukal ei õnnestunud surmahoopi anda ning ta pidi mitu korda lööma.

Gustavi nägu tegi läbi muudatuse. Tema ilme oli korruga kõhklev. „Tektor on maetud Stenkumla kiriku põhjaküljele. Cilla ütleb, et tema vaim hõljub selle paiga kohal ja see ei leia rahu. Tema tunnetab sihukesi asju. Vaime. Ta näeb asju. See on kaunikesti hirmutav. Ta justkui tajub nende tundeid.”

Maria püüdis panna meest keskenduma nende ühisele tegelikkusele. „Tuleb sulle pähe mõni teine inimene, kellega Cecilia on viimasel ajal kohtunud?”

Gustav mõtles järele. „Tal on üks lisatööots. Või oli. Nüüd on tähtaeg läbi.”

„Mis ta siis tegi?”

„Ta juhendas telepaatilise taimekommunikatsiooni kursusi.”

Maria kergitas kulmu, kuid ei uurinud teemat lähemalt. „Kes seda kursust korraldas?”

„Tema ise. Ükski koolituskeskus seda ei mõistnud. Aga ta sai kokku kümme osalejat ja korraldas kevadel kaks kursust.”

„Tead sa, kas ta kohtas seal kedagi, kellega ta edasi suhtles?”

„Cilla pole tegelikult sihuke, kes ühendust hoiab. Aga nojah, seal võis ta Ingridiga, tolle medõega, sõbraks saada.” Gustav rääkis edasi, silmad kogu aeg veekalkvel, alailma suure kaarega teemast kõrval kaldudes jõudis ta ikka ja jälle selleni, kuidas ta oma kallimat kogu aeg toetas. „Arvad sa, et ta jättis mu lihtsalt maha – pärast kõike seda, mis ma tema heaks teinud olen? Või on ta surnud?”

Telefon helises ja Maria võttis vastu. Helistas Ek.

„Me oleme Träkumlas Cecilia elukohas. Keegi ei tee ust lahti. Ma ei näe märkigi sellest, et keegi kodus oleks. Me läheme nüüd sisse.”

4

MARIA OLII LASTELE lubanud, et nad sõidavad töönädala lõpu tähistamiseks Tingstadesse suplema. Sellest ei tulnud midagi välja. Selle asemel oli ta kõrvetavas päikesepaistes kriminalist Erika Lundi kõrval autos teel Träkumlasse. Enne teeasumist olid nad püüdnud kätte saada bussijuhti, kes oli tolle bussi roolis, millega Cecilia oleks